

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پژوهشنامه

تربیت دینی فرزندان

(جلد دوم)

- نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به نماز
- نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به قرآن
- نقش پدر در غیرت دینی پسران
- داستان های پندآموز تربیت دینی فرزندان
- خیرگو ای زادگاه خوب من
- معرفی کتاب

گردآورنده:

سید محبتی حسینی نژاد

سرشناسه : حسینی نژاد، سیدمجتبی، ۱۳۵۹-
عنوان و نام پدیدآور : پژوهشنامه تربیت دینی فرزندان: نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به نماز.../
گردآورنده سیدمجتبی حسینی نژاد.
مشخصات نشر : قم: اثر قلم، ۱۴۰-
مشخصات ظاهری : ج.
شابک : ج. ۲: 978-622-5450-07-3
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : فهرست نویسی بر اساس جلد دوم؛ ۱۴۰۲.
عنوان دیگر : نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به نماز...
عنوان دیگر : پژوهشنامه تربیت دینی فرزندان: نقش مادر در عفت دختران، نقش مادر در تربیت دینی فرزندان...
موضوع : تربیت خانوادگی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
تربیت اخلاقی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
خانواده‌ها -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره : ۴/۲۵۳BP
رده بندی دیویی : ۶۴۴/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی : ۹۱۱۱۸۷۵

نام کتاب: پژوهشنامه تربیت دینی فرزندان (جلد دوم)
گردآورنده: حجت‌الاسلام سیدمجتبی حسینی نژاد
ناشر: اثر قلم
چاپخانه: احسان
نوبت چاپ: اول ۱۴۰۲ ه.ش
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۳-۰۷-۵۴۵۰-۶۲۲-۹۷۸
شابک دوره: ۶-۰۶-۵۴۵۰-۶۲۲-۹۷۸
قیمت: ۱۰۰/۰۰۰ تومان

مراکز پخش:

۰۹۱۲۴۵۱۶۲۴۲ - ۰۹۱۲۷۵۳۸۱۶۱

امام خمینی (ره):

با اراده و عزم راسخ خود به طرف علم و عمل و کسب دانش و بیانش حرکت
نمایید، که زندگی زیر چتر علم و آگاهی آنقدر شیرین و انس با کتاب و قلم و اندوخته‌ها
آنقدر خاطره آفرین و پایدار است که همه تلخی‌ها و ناکامی‌های دیگر را از یاد می‌برد.
بشریت با همه پیشرفت‌هایش در علوم و فنون هنوز در گهواره طفولیت دانش است،
و تا رسیدن به بلوغ کامل راه طولانی در پیش است.

(صحیفه امام خمینی (ره)، جلد ۲۱، ص ۱۳۸)

مقام معظم رهبری، حضرت آیت‌الله العظمی سید علی خامنه‌ای (مد ظله العالی):

هدف پژوهش دو چیز است: یکی رسیدن به مرجعیت علمی و حضور در جمع
سرمآمدان علم و فناوری، دوم حل مسائل کنونی و آینده‌ی کشور.

(<https://farsi.khamenei.ir/newspart-index?tid=4209>)

فهرست مطالب

سخن اول ۱۵

نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به نماز / ۱۷

- چکیده ۱۷
- مقدمه ۱۸
- مفهوم شناسی ۱۹
- مفهوم نماز ۲۰
- گفتار اول: عوامل تأثیر گذار در گرایش فرزندان به نماز ۲۱
- مقدمه ۲۱
- فطرت ۲۱
- نقش خانواده در گرایش فرزندان به نماز ۲۲
- تأثیر دوستان و همسالان ۲۳
- نقش مدارس ۲۴
- اقامه نماز توسط حاکم اسلامی در جامعه ۲۵
- نقش رسانه ملی ۲۶
- نقش مسجد ۲۷
- داستانی شیرین و آموزنده برای ایجاد عشق به نماز در کودکان ۲۹
- توصیه های مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) در رفتار با جوانان ۳۰
- گفتار دوم: عوامل تأثیر گذار در عدم گرایش فرزندان به نماز ۳۱
- مقدمه ۳۱
- علل مربوط به خانواده ۳۱
- تعارض ها و اختلافات والدین ۳۲

- ۳۳..... سایر عوامل خانوادگی
- ۳۷..... رفتار نامناسب برخی مبلغان دینی
- ۳۷..... نقش رسانه ملی
- ۳۸..... شیطان بزرگترین بازدارنده از نماز
- ۳۹..... گفتار سوم: انواع روشهای ترغیب فرزندان به نماز
- ۳۹..... مقدمه
- ۳۹..... روش آگاهی بخشی، مانند روش امر به معروف
- ۴۰..... روش عاطفی، همچون محبت و احسان
- ۴۱..... روش جلب، مانند احترام و تکریم
- ۴۲..... روش خیر خواهانه؛ همچون وصیت و حکمت
- ۴۴..... روش اقناعی، همچون برهان و حجت
- ۴۵..... روش برانگیزاننده، مانند تشویق
- ۴۵..... انواع تشویق
- ۴۷..... شرایط و صفات کسی که مشوق نماز است
- ۴۸..... روش امید ساز، همچون وعده و بشارت
- ۵۰..... روش ترغیبی، همچون داستان گویی و ذکر صالحان
- ۵۳..... روش عنایت آمیز، مانند عبور کریمانه و مهلت دادن
- ۵۴..... روش تنبیهی، قهر و قطع محبت و تنبیه بدنی
- ۵۶..... روش فعال بجای روش انفعالی
- گفتار چهارم: اموری که والدین باید در خانه برای جذب فرزندان به نماز، به کار گیرند
- ۵۸..... مقدمه
- ۶۰..... گفتن اذان و اقامه در خانه
- ۶۰..... تنظیم برنامه خواب بچه ها
- ۶۱..... صبر و حوصله والدین در سفارش فرزندان به نماز

- ۶۲ - آسان گیری در عبادت فرزندان .....
- ۶۴ - گرفتن جشن تکلیف .....
- ۶۵ - همراه کردن القآت سازنده و جهت دهنده در حین ترغیب به نماز .....
- ۶۶ - گفتار پنجم: سفارش برخی بزرگان به نماز .....
- ۶۶ - مقدمه .....
- ۶۶ - اهمیت نماز، در سخن امیر المؤمنین علی (علیه السلام) .....
- ۶۷ - سفارش حضرت لقمان فرزند خود را به نماز .....
- ۶۸ - اهمیت نماز از دیدگاه امام خمینی (رحمه الله علیه) .....
- ۶۸ - مقام معظم رهبری (مد ظله العالی) و نماز .....
- ۶۹ - نتیجه گیری .....
- ۷۰ - فهرست منابع .....

نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به قرآن / ۷۵

- ۷۵ - چکیده .....
- ۷۸ - این حق چگونه ادا می شود؟ .....
- ۷۸ - مقدمه .....
- ۷۹ - اهمیت و ثواب آموزش قرآن به فرزندان .....
- ۷۹ - آموزش قرآن به فرزند .....
- ۸۱ - العلم فی الصغر کالتقش فی الحجر .....
- ۸۲ - تعلیم قرآن و نقش مادر .....
- ۸۳ - فواید خواندن قرآن در بارداری .....
- ۸۳ - تاثیر خواندن قرآن بر آرامش مادر باردار .....
- ۸۳ - تاثیر تلاوت قرآن بر آرامش فرزند .....
- ۸۴ - خوردن (میوه ها و غذاها) .....
- ۸۵ - از نظر روانی و عاطفه .....

- ۸۶..... نقش خواندن قرآن در صبور شدن فرزند
- ۸۷..... اثر خواندن قرآن در باهوش شدن فرزند
- ۸۷..... سالم شدن فرزند با تلاوت قرآن در بارداری
- ۸۸..... دور شدن اغوائت شیطانی از کودک با تلاوت قرآن در دوران حاملگی
- ۸۸..... نقش قرآن در زیبا شدن کودک
- ۸۸..... نقش خواندن قرآن در شادابی فرزند
- ۸۹..... نورانیت فرزند با تلاوت قرآن کریم
- ۸۹..... تاثیر تلاوت قرآن در دفع بلا از مادر و کودک
- ۸۹..... نقش قرآن در صالح شدن فرزند
- ۹۰..... تعلیم قرآن و نقش پدر
- ۹۱..... شیوه های آموزش قرآن به کودکان
- ۹۳..... آموزش قرآن از آموزش شعر مفید تر است
- ۹۳..... روشهای علاقه مند کردن فرزندان به قرآن
- ۹۵..... نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به قرآن
- ۹۶..... شیوه های آموزش قرآن به کودکان
- ۹۸..... آموزش مسائل دینی به کودکان
- ۹۸..... حق فرزند بر پدر
- ۱۰۰..... نتیجه گیری
- ۱۰۲..... فهرست منابع

نقش پدر در غیرت دینی پسران / ۱۰۵

- ۱۰۵..... چکیده
- ۱۰۶..... مقدمه
- ۱۰۹..... ریشه غیرت دینی
- ۱۰۹..... مفهوم شناسی

- ۱- نقش ۱۱۰
۲. پدر ۱۱۰
۳. غیرت ۱۱۱
- منشأ غیرت ۱۱۴
- فلسفه غیرت ۱۱۵
- نمونه هایی از غیرت مندی ۱۱۵
۴. پسران ۱۱۷
- نقش پدر در ایجاد و حفظ غیرت ۱۱۷
- ۱- پایه های غیرت را از دوران جنینی در پسران، پی ریزی کنید ۱۱۸
- ۲- از قدرت یادگیری پسران در دوران خردسالی، غافل نباشید ۱۱۸
- ۳- مراقب نوع پوشش و رفتارهای خصوصی خود با همسران باشید ۱۱۹
- ۱- مراقب تبلت هایی که به زور وارد خانه تان می شوند، باشید ۱۲۰
- ۲- قهرمان های با غیرت را به پسران معرفی کنید ۱۲۱
- ۳- از سنی به بعد باید مراقب همبازی های کودک خود باشید ۱۲۲
- ۴- در قالب قصه، غیرت را در ذهن پسران جای دهید ۱۲۳
- ۵- همبازی پسران شوید تا غیرت را در هنگام بازی به او آموزش دهید ۱۲۴
- ۶- با جوایز ویژه، پسران را به یادگیری اشعار ارزشی ترغیب نمایید ۱۲۵
- ۷- لباس هایی در شأن یک پسر مسلمان بر تن او کنید ۱۲۵
- تربیت دینی فرزند ۱۲۷
- تربیت اعتقادی ۱۲۷
- تربیت عبادی ۱۲۸
- تربیت اخلاقی ۱۲۹
- نتیجه گیری ۱۳۰
- فهرست منابع ۱۳۱

داستان های پندآموز تربیت دینی فرزندان / ۱۳۵

۱۳۵.....	چکیده
۱۳۶.....	مقدمه
۱۳۷.....	قصه در لغت
۱۳۸.....	قصه در اصطلاح
۱۴۰.....	اهمیت قصه و قصه‌گویی
۱۴۱.....	انواع قصه‌ها
۱۴۳.....	ویژگی قصه چیست؟
۱۴۳.....	معیارهای انتخاب قصه
۱۴۴.....	ارزش‌های تربیتی قصه و قصه‌گویی در تعلیم و تربیت کودک
۱۴۵.....	اهمیت قصه در تربیت کودک
۱۶۲.....	قصه در قرآن
۱۶۳.....	اهمیت قصه در قرآن
۱۶۴.....	ویژگی‌های قصه در قرآن
۱۶۶.....	شیوه‌ها و تکنیک‌های قصه‌پردازی در قرآن
۱۶۹.....	داستان های پندآموز تربیت دینی فرزندان
۱۶۹.....	نمونه داستان های پندآموز
۱۶۹.....	حکایت آن درخت
۱۷۰.....	نتیجه‌گیری
۱۷۳.....	فهرست منابع

خیرگو ای زادگاه خوب من / ۱۷۷

۱۷۷.....	جمعیت
۱۷۷.....	موقعیت
۱۷۷.....	وجه تسمیه

۱۷۸.....	چکیده
۱۷۸.....	مقدمه
۱۸۰.....	شناسایی کلی شهر
۱۸۰.....	الف- شناسایی محیط جغرافیایی
۱۸۴.....	ب- تاریخچه شهر
۱۸۶.....	سیمای شهر
۱۸۶.....	۱- توزیع مراکز مسکونی، مزارع و اماکن عمومی ده
۱۸۷.....	۲- محله های شهر و مشخصات آن ها
۱۸۷.....	قوم سادات
۱۸۹.....	۳- راه های ارتباطی با محیط اطراف، شهر و روستاهای دیگر
۱۸۹.....	۴- مسکن و تسهیلات زندگی
۱۸۹.....	دورنمایی از مساکن قدیمی
۱۹۰.....	جمعیت شناسی
۱۹۰.....	تعریف جمعیت شناسی
۱۹۱.....	الف- ساخت جمعیت
۲۰۳.....	ب- حرکت جمعیت
۲۰۷.....	ترکیب جامعه
۲۰۷.....	۱- توزیع شغلی
۲۰۹.....	۲- روابط میان قشرها
۲۱۰.....	۳- روابط سالخوردگان و جوانان
۲۱۰.....	۴- روابط با روستاهای اطراف
۲۱۱.....	آداب و رسوم و اعتقادات
۲۱۱.....	الف- اعتقادات
۲۱۱.....	۱- اعتقادات خرافی
۲۱۳.....	۲- اعتقادات پراکنده

- ۳- اعتقادات پزشکی ۲۱۵
- ۴- اعتقادات مذهبی ۲۱۷
- ب- ضرب المثل ها ۲۱۸
- ج- آداب و رسوم ازدواج ۲۲۳
- د- تولد نوزاد ۲۲۹
- ه- ختنه سوران ۲۳۱
- و- مراسم حج و زیارت خانه خدا ۲۳۲
- ز- مراسم عید فطر ۲۳۳
- ح- جشن پیروزی انقلاب اسلامی ۲۳۳
- ط- عزاداری ماه های محرم، صفر و رمضان ۲۳۴
- ی- مرگ و مراسم آن ۲۳۶
- ک- زبان و لهجه ۲۳۸
- اوقات فراغت (تفریح ها و بازی ها) ۲۳۸
- سازمان ها و تأسیسات روستا ۲۴۵
- تعاون، همکاری و نوع معیشت ۲۵۳
- نوع معیشت ۲۵۵
- نتیجه گیری ۲۵۷
- پیشنهادات ۲۵۸
- محدودیت های تحقیق ۲۵۹
- فهرست منابع ۲۶۰

سخن اول

یکی از اساسی ترین نیازها برای نیل به پیشرفت و توسعه همه جانبه یک کشور پژوهش است. و قدرت و استقلال هر کشوری بر پژوهش و تولید علم استوار است.

اگر پژوهشی صورت نگیرد، دانش بشری افزایش نخواهد یافت و دچار سکون و رکود خواهد شد. بدون انجام پژوهش، امور آموزشی نیز از پویایی و نشاط لازم برخوردار نخواهد بود. از این رو یکی از عوامل اساسی پیشرفت در کشورهای توسعه یافته، توجه خاص به امر پژوهش است. اصولاً پیشرفت و توسعه، ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد و رشد و توسعه کشورهای پیشرفته در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش است. حجم وسیع پژوهش‌های علمی در کشورهای توسعه یافته صنعتی گویای این واقعیت است.

با توجه به پنج کتاب منتشره و دیدن پژوهشنامه موسسه دارالتقلین امام عصر روحی فداه ایده ذهنی برای جمع کردن این آثار به صورت مقاله و کتاب پژوهشنامه تداعی ذهن شد که بحمدالله جلد اول چاپ شد.

بعد از چاپ دیگر آثار هم اکنون مقاله این کتاب ها در قالب پژوهشنامه تربیت دینی فرزندان جلد دوم پیش روی شماست.

قابل ذکر است مقاله کتاب خیرگو ای زادگاه خوب من نیز در ذیل مقالات مستقل در این پژوهشنامه گنجاندم.

از خداوند توفیق بیش از پیش در این راه خواهانم.

سیدمجتبی حسینی نژاد

تیرماه ۱۴۰۰

نقش والدین در گرایش و تشویق فرزندان به نماز

سیدمجتبی حسینی نژاد^۱

از آنجا که نماز، نخستین واجب الهی و سفارش معصومین (علیهم السلام) و بزرگان دین است، همواره دغدغه والدین، بویژه والدین مذهبی، این بوده که چه عواملی می تواند در گرایش فرزندان به این فریضه مقدس الهی، مؤثر باشد، تا بتوانند با شناخت و آگاهی از آنها، در جلب و جذب فرزندان به نماز کمک گیرند.

چکیده

برای انسان همواره این پرسش مطرح بوده است که چگونه می تواند به زندگی خویش معنا بخشد، و این معنا جویی و معنا خواهی یکی از نیازهای بنیادی انسان است که چنانچه بدرستی هدایت شود به دین باوری و خدا پرستی می انجامد. از اینرو جایگاه دین و تربیت دینی در عصر جدید با توجه به چالش های نهفته در درون آن، از اهمیت ویژه ای برخوردار است، و پرورش حس دینی در نسلی که توان مقابله و کنار آمدن با تضادها و چالش های عصر جدید را داشته باشد مستلزم دگرگونی در روشهای تربیتی و در عین حال دگرگونی در مبانی و منابع آسیب شناختی تربیت دینی است.

مراحل کمال انسان، و فراهم نمودن زمینه های مناسب برای رشد و تکامل، یکی از بحثهای مهم روانی، علمی و تربیتی است. در مسائل تربیت اسلام، اجداد و نیاکان، خانواده، جامعه، دوران قبل از ازدواج پدر و مادر، دوران بارداری مادر، دوران کودکی و نوجوانی، معلم و استاد، دوستان و انتخاب و اختیار انسان، از آن گذشته

---

۱. استاد و محقق حوزه علمیه، سطح ۳ حوزه علمیه valayat@gmail.com

های دور تا آینده ای بسیار مهم و سرنوشت ساز، همگی به عنوان مراحل کمال انسان مورد بررسی و دقت لازم قرار گرفته است.

باورهای مذهبی و گرایش عمیق تر به آموزه ها و تکالیف دینی، زمانی برای کودک معنی دار می شوند که با نیازهای واقعی و رویدادهای زندگی روزمره او پیوند طبیعی و عمیق داشته باشند. و این وظیفه والدین است که با روشهای فعال، در پیوند میان نیازها و تکالیف دینی، فرصتهای مناسب و رخدادهای سازنده را شناسایی کرده و در سنین مناسب، بکار گیرند.

خانواده در انتقال باورهای مذهبی به کودکان، نقش تعیین کننده و تأثیر گذاری دارد. بنابراین یکی از رسالتهای ظریف و لطیف والدین در تربیت دینی فرزندان، بیدار سازی نیازهای فطری آنها از همان دوران کودکی می باشد، تا آنها انجام تکالیف مذهبی از جمله نماز را به عنوان یکی از نیازهای روانی و معنوی خود احساس کنند. علاوه بر خانواده عوامل بسیار دیگری نیز در گرایشهای مذهبی فرزندان مؤثرند که از آن جمله می توان به دوستان، جامعه، رسانه و... اشاره کرد، که هر یک به طور اجمال در این نوشتار مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

والدین اگر می خواهند فرزندانی نمونه، پر نشاط، معنوی و عاری از گناه داشته باشند، باید شوق به اقامه نماز را در فرزندانشان نهادینه نمایند. همچنین به راهکارها و روشهای صحیح و اصولی تشویق فرزندان به نماز، که برگرفته از آیات قرآن و روایات معصومین (علیهم السلام) و سیره ایشان و بزرگان و علمای بزرگ است پرداخته و آنها را سرلوحه خویش قرار دهند.

مقدمه

آدمی در دنیای امروز در جلوه نمایی آزمندیها و مطامع، محتاج فرصتی است که از برون خسته و افسرده اندکی گریخته و سری به درون متعالی خویش بزند. پرده های غفلت و عصیان را کنار زده چشمی به روشنایی باز کند، و واسطه این کار جز

نماز نیست.

نماز عالی ترین و مؤثرترین ابزار تربیت و هدایت در انسان است که توجه به آن، سالم سازی فکری و روحی فرزندان را بدنبال دارد. نماز فریضه ای است که اساس فلسفه آن تربیت است و تأکید بر اقامه آن به صورت جماعت، نشان دهنده ی اجتماعی بودن این فریضه است. نماز از ملزومات تربیتی و هدایتی است که نقش مؤثری در سالم سازی فکری و روحی فرزندان دارد و رشد و اعتلای معنوی آن در محیط های مختلف بویژه در خانه و توسط والدین با توجه به تأثیر اقامه نماز محقق می شود.

براساس کتب نوشته شده، برخی از عوامل عدم گرایش فرزندان به نماز چنین است: بیان نامعقول از برخی مفاهیم دینی، عملی نشدن توصیه های والدین (تعارض بین گفتار و کردار والدین)، نبود برنامه ریزی درست فرهنگی برای تشویق فرزندان به نماز، رفتار نامناسب برخی مبلغان دینی و...

موفقیت در تأثیر تشویق فرزندان به نماز توسط والدین و جذب آنان به این امر مهم، توجه به روشهای مناسب، جذاب و اصولی تبلیغ و تشویق نماز، عدم اصرار بر تنبیه های سخت و ارایه ی الگوهای عملی در این خصوص است که این عوامل باید مورد توجه والدین گرامی قرار گیرد.

مفهوم شناسی

- مفهوم تأثیر: اثر گذاشتن در چیزی؛ اثر کردن؛ نفوذ؛ قدرت تأثیرگذاری.^۱
- مفهوم تشویق: به شوق آوردن؛ آرزومند ساختن؛ راغب ساختن؛ کار کسی را ستودن و او را دلگرم کردن.^۲

۱. فرهنگ فارسی عمید؛ حسن عمید؛ ج ۱.

۲. فرهنگ معین؛ محمد معین؛ ج ۱؛ فرهنگ عمید؛ ج ۱.

۳. همان.

- مفهوم والدین: پدر و مادر؛^۱ آدم(علیه السلام)؛^۲ حامل و کسی که بچه ها را آشکار می کند؛^۳

- مفهوم گرایش: قصد و آهنگ؛ تمایل و میل؛ خواهش؛ سرپیچی و نافرمانی.^۴
- مفهوم فرزند: پسر یا دختر هر مرد یا زنی نسبت به خود او؛ کودکان؛^۵ زاده، چیزی که از دیگری تولید شده باشد؛^۶ نسل، بچه هنگام تولد؛ بر دختر و پسر هر دو دلالت می کند.^۷

- مفهوم نماز

نماز در لغت: خدمت و بندگی؛ فرمانبرداری؛ رکوع و سجود؛ سر فرود آوردن برای تعظیم؛^۸ نماز از طرف خدا رحمت است و از طرف ملائکه دعا و استغفار؛^۹ عبادت مخصوص و واجب مسلمانان که به طور وجوب پنج بار در شبانه روز ادا می کنند.^{۱۰}

نماز در اصطلاح: عملی است عبادی که با کیفیت و آداب خاصی در مواقع معین برگزار می شود، که روح آن ارتباط با خدا و یاد و تسبیح اوست. نیایش و ستایشی

۱. فرهنگ معین؛ ج ۴؛ فرهنگ عمید؛ ج ۲.

۲. مجمع البحرین؛ شیخ فخرالدین طریحی؛ ج ۳؛ ص ۱۶۴.

۳. لسان العرب؛ محمد بن مکرّم ابن منظور؛ ج ۲، ص ۴۶۹؛ العین؛

محمد بن احمد فراهیدی؛ ج ۱۸؛ ص ۷۱.

۴. فرهنگ معین؛ ج ۳؛ فرهنگ عمید؛ ج ۲.

۵. همان؛ ج ۲.

۶. فرهنگ معین؛ ج ۲.

۷. لسان العرب؛ ج ۳؛ ص ۴۶۷؛ لغت نامه دهخدا؛ علی اکبر دهخدا؛ ج ۱۱.

۸. لغت نامه دهخدا؛ ج ۱۴.

۹. لسان العرب؛ ج ۱۴؛ ص ۴۶۴.

۱۰. فرهنگ معین؛ ج ۴؛ فرهنگ عمید؛ ج ۲.